

Karaktärisering och kulturhistorisk värdering

Virestads kyrka

Virestads socken i Älmhults kommun
Kronobergs län

Smålands museum
Thomas Lissing
2007

Inledning

Bakgrund och syfte

I samband med upprättandet av vård- och underhållsplaner för kyrkor i Växjö stift har Smålands museum på uppdrag av BSV Arkitekter AB i Värnamo genomfört en karaktärisering och kulturhistorisk värdering av Virestads kyrka under vintern 2006/2007. De kyrkor som berörs är de som tillhör Svenska kyrkan och omfattas av kulturminneslagen, dvs. kyrkobyggnader som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen. Karaktäriseringen och den kulturhistoriska värderingen syftar till att användas som underlag för vård- och underhållsplanen.

Nedanstående material består av en historik över kyrkobyggnaden, en beskrivning av exteriör och interiör samt en kulturhistorisk bedömning. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering samt arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gått igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur, däribland hembygds litteratur. De redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av kyrkobyggnadens historia.

Kulturhistorisk bedömning

En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan kontinuerligt föremål för omvärderingar. Bedömningen utgår från såväl den enskilda kyrkobyggnadens värden som kyrkomiljön i sin helhet, men också värden i förhållande till andra kyrkobyggnader i stiftet och övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

Virestads kyrka

Kortfattad historik

Virestad nämns första gången i de skriftliga källorna år 1339 som Wigherstadh. Den gamla kyrkan i Virestad ansågs i slutet av 1700-talet som för trång för församlingen. Man planerade att riva delar av den och utöka den och bygga till ett västtorn istället för den fristående klockstapeln. År 1787 gjordes ritningar upp för detta, men församlingens goda ekonomi gav möjlighet att istället satsa på en nybyggnation, vilket beslutades om något år senare. Nya ritningar anlände 1797 och två år senare sattes arbetet igång. Delar av den gamla kyrkans murverk användes dock som utgångspunkt. Den nya kyrkan stod klar att användas redan under år 1800, men det dröjde ända till 1830 innan den invigdes av biskop Esaias Tegnér.

Exteriör

Kyrkan är uppförd i sten och står i en svag västsluttning intill den gamla landsvägen. Den består av ett rektangulärt långhus som försetts med torn i väster och en utbyggd sakristia i öster. Kyrkan är orienterad med koret åt öster. Byggnaden är uppförd före Tegnér's tid, men präglas av samma stilideal.

Tornet är ganska robust i proportionerna och sparsamt dekorerat. En slät men något utkragande gesims strax över mitten delar exteriören i två våningar.

Fem stora trappsteg i släthuggen granit leder upp till tornets västport, vilken är kyrkans huvudentré. Denna sitter djupt i ett trestegs rundbågevalv och på sidorna sitter räcken av svartmålat smidesjärn. Själva porten består av två rektangulära dörrar som är klädda med brunmålad träpanel i fiskbensmönster. Ovanför dem sitter en lunett i svartmålad gjutjärnsbåge. Dess spröjsning är något annorlunda och består i grova drag av cirklar och halvcirklar om vartannat. Portens valv omges både på sidor och i överkant av en rusticering i putsen, föreställande släta kvaderstenar.

Över porten sitter en infälld minnesplatta i svartmålat gjutjärn, som pryds av en förgylld krona och två förgyllda stjärnor. Texten i guld lyder: ”VNDER KON: GUST: IV. AD: REGERING. ÅREN. 1799. OCH. 1800. BYGDES. DEÑA. KYRKA. AF. WIRESTADS. FÖRSAMLING. PS. 132. V: 7.”

Tornets bottenvåning saknar fönster, men i höjd med minnesplattan sitter åt söder ett litet rektangulärt fönster i ett smalt stickbågevalv.

Över fasadens gesims sitter tornets fyra ljudöppningar, en åt varje väderstreck. Luckorna, som sitter i stickbågevalv, är klädda med brunmålad liggande panel.

Den utkragande takgesimsen består av ett vitmålat och profilerat listverk i trä.

Tornet täcks av en rundad huv med fyra svart urtavlor med förgyllda visare och siffror. Den åttakantiga smala lanterninen är brunmålad, men består till största delen av åtta smala rundbågefönster. Den inramas av en kvadratisk balustrad på torntaket, målad i brunt. Lanterninens huv är också rundad och kröns av ett förgyllt kors på dito kula.

Långhuset är rektangulärt med sadeltak. Det är symmetriskt i formen och präglas till utseendet av sina stora fönster. På den norra sidan sitter fem stycken i höga stickbågevalv. På den södra sidan är det mittersta valvet neddraget till marknivån och rymmer ett halvfönster och en sidoport. Dörren är klädd med brunmålad panel i fiskbensmönster. Tre trappsteg i

slåthuggen granit samt en ramp belagd med cementplattor leder upp till denna. Ramp och trappa har sidostycken i betong med brunmålade räcken i järn.

På långhusets östra gavel är mittdelen av fasaden något indragen så att antydningar till sidorisaliter framträder.

På den västra gaveln sitter två mindre rundbågefönster i stickbågevalv, ett på var sida om tornet.

Långhusets kraftigt utkragande takgesims består av ett slätt listverk av vitmålade brädor.

Mot den östra gavelns indragna sektion sitter sakristians utbyggnad. Den är närmast kvadratisk till grundformen och har ett sadeltak med valmad östgavel.

Åt söder har sakristian en brunmålad träport klädd med panel i fiskbensmönster. Den sitter i ett stickbågevalv och har ett trappsteg i huggen sten. Bredvid dörren sitter ett litet rundbågeformat fönster i ett stickbågevalv. Ett motsvarande fönster sitter på den norra sidan. Sakristians takgesims är ett enkelt vitmålat listverk i trä.

Samtliga av kyrkobyggnadens tak är klädda med kopparplåt. Långhus och sakristia har fotrännor och torntaket hängrännor av koppar. Stuprören är av samma material.

Fasaderna är spritputsade och avfärgade i vitt. De är dekorerade med hörnlisener som slätputsats. Likaså är omfattningar kring dörrar och fönster slätputsade.

Kyrkans sockel är något utkragande och pågjuten med cement. Även den är spritputsad, men avfärgad i grått. Vid långhusets sydvästra hörn är en del av sockeln frilagd, där texten "ÅR 1800" är inhuggen i stort format i grundstenen.

Långhuset har endast en synlig ventilöppning i marknivå, sittande på den östra gaveln. Sakristian har två, varav den ena ligger under marknivån.

Alla fönster på kyrkan har ytterbågar av svartmålat gjutjärn. Sakristians fönster har likadan spröjsning som västportens lunett. De stora fönstren på långhusets långsidor har en indelning i olika stora rektangulära fält, samt två rader runda smårutor med opakt glas. Den övre delen av dessa fönster består av tre cirklar och har rutor färgade i lila, blått och orange. Övriga rutor är ofärgade.

Exteriöra förändringar

Virestads kyrka har en mycket välbevarad exteriör där endast mindre ändringar gjorts.

Taken var från början klädda med spån och enligt uppgift rödtjärade. De kläddes 1907 om med takpapp, för att år 1924 täckas om med kopparplåt. Denna förändring utgör ett vanligt underhållsförfarande för tiden och föranleder inga reverserande åtgärder i framtiden.

Redan år 1810 togs runda kupor upp på torntaket och ett tornur installerades.

1887 byttes fönsterbågarna ut mot de nuvarande i gjutjärn med färgat glas i överdelen.

Kyrkan hade så sent som 1953 en mycket låg liten utbyggnad mitt på den norra långhussidan. Denna användes som vedförråd och pannrum och uppfördes troligen vid restaureringen 1887 då enligt uppgift värmeugnar sattes in. Det framgår inte när den revs, men detta skedde troligen i samband med den omfattande restaureringen 1954-56.

Interiör

Vapenhuset saknar fönster men upplevs ändå som rymligt tack vare den stora takhöjden.

Dagsljuset kommer från portens lunett.

Golvet består av ljusa oljade brädor och de slätputsade väggarna är avfärgade i vitt. Takets brädor är målade i rödbrunt.

Den norra väggen är nästan helt inbyggd med en stående träpanel som målats vit. Bakom den finns torntrappan och under den ett utrymme för elcentral. Övriga snickerier, som dörrar, foder och trappräcke, är målade i en beige nyans.

I taket sitter en vagnshjulsformad taksol och från den hänger en enkel lykta av opakt glas i blyspröjs. Mot den södra väggen står en stor rödmålad kista med järnbeslag och på var sida om den en kort bänk. På väggen över dessa hänger series pastorum och två bemålade brädstycken som förmodligen härstammar från en äldre kyrkointeriör. Invid trappans panelvägg står en äldre fattigbössa i form av en järnbeslagen ekstock.

Porten till vindfånget är konstfullt utformad med speglar och skuren dekor. Över den, i den omfattande stickbågen i muren, står med målade bokstäver: HUR LJUVLIGA ÄRO ICKE DINA BONINGAR HERRE SEBAOT.

Vindfånget har samma ytskikt som i vapenhuset, bortsett från att det lägre brädtaket målats i beige.

Utrymmet under läktaren är ljust och luftigt. Direkt innanför dörrarna leder en trappa på var sida om mittgången upp till läktaren. Under den södra trappan finns bakom panelen en toalett och ett städutrymme, och på den norra sidan ett förråd. Tre armaturer av klarglas i metallspröjs sitter i taket och vid den norra trappan står en ljusbärare i svart smidesjärn. På väggarna hänger fyra äldre bemålade trästycken.

Kyrkorummet är rektangulärt till formen och mycket ljust tack vare de stora fönstren. Det präglas av sin intakta inredning, samt av den senaste interiöra restaureringens färgsättning, vilken ger ett behagligt lugnt och varmt intryck.

Det tunnvälvda innertaket är målat i ljust blått och de slätputsade väggarna avfärgade i vitt. Takgesimsens profiler är målade i rosa och beige, med en förgylld list. Golvet består av ljust oljade brädor, samt i kvarteren av mörkt fernissade. Fönstrens innerbågar är målade vita och har stora rutor av ofärgat glas.

Bänkarna börjar redan under läktaren och sträcker sig fram till koret. På den norra sidan består de av ett enda långt kvarter, på den södra delas de av sidoportens tvärgång i två kvarter. Mot sidogångarna är bänkarna öppna, annars är fasaderna slutna.

Hela bänkinredningen går i samma varmt ljusbeige nyans som flertalet av kyrkorummets snickerier. Dynorna av tyg är ljust grå. Fasaderna är målade i en varmt rödbrun nyans med rester av gammal dekormålning i speglarna. Dessa omges av en beige list, samma färg har även använts till radernas numrering.

Över kvarteren hänger fyra mässingskronor, samt över mittgången en större dito.

På sidoväggarna sitter sex stycken mässingslampetter, två äldre psalmnummertavlor samt ett rikt skuret och bemålade epitafium från 1738.

Sidoportens innerdörrar är rektangulära med speglar och skuren dekor. I dess grunda vindfång sitter ett spröjsat överljus med rutor i råglas.

Korets golv ligger två trappsteg över kyrkorummets och består även det av ljus oljade brädor. I den södra sidogången finns en ramp. Kortakets östra gavel är mjukt rundad. De två sidofönstren har rutor av råglas i innerbågarna.

Altartavlan av Pehr Hörberg är mycket stor och dominerar korväggen helt. Den utgör med sin omfattning det självklara blickfånget i kyrkorummet. Den innefattar även dörren in till sakristian.

Omfattningen består av tredubbla kannelerade pelare på var sida, med jonisk-inspirerade kapitäl och ett rikt profilerat entablement med tandsnittsfris. Postamenten är inklädda med en enklare brädpanel. Hela omfattningen är målad i beige med rika förgyllningar.

På den böjda takytan ovanför entablementet finns en målning föreställande änglar bland moln, samt en fristående förgylld treenighetssymbol med strålar.

Altaret står mot altartavlans nedre del. Den halvrunda altarringen har en ovanlig utformning med genombrutna hjulkors med förgyllda bladdekorer emellan. Den är målad i beige med rött tyg på knäfall och bord.

Utanför pelarna sitter två förgyllda psalmmummertavlor. Dessa är rikt skurna i nybarock stil och märkta med året 1855.

Vid korets norra sida sitter den åttakantiga predikstolen i sen 1800-tals blandstil. Den är huvudsakligen målad i beige, men med rikliga förgyllningar och med inslag av röd färg. Baldakinen går i samma rikt dekorerade stil och kröns av ett förgyllt kors.

Vid båda sidoväggar står en sluten korbänk om två bänkrader. I den södra har dock inredningen ersatts av lösa stolar. I den norra står ett litet ståndur.

I korets norra del står även en modern dopfunt av sten, samt en ambo. Den senare utgörs av en halv predikstol i renässansstil. Denna har ursprungligen varit åttakantig och är rikt dekorerad med snidade kolonner och reliefer. I korets södra del står ett piano och en kororgel.

Till sakristian kommer man genom en dold dörr i altartavlans nedre vänstra hörn, innanför både pelare och altarring.

Sakristian är stor och rymlig med vitkalkade väggar och ljus bräddtak. Takgesimsen är beige med en förgylld list och golvet består av oljade brädor. Hela den östra väggen täcks av en skåpinredning med klassicerande detaljer som exempelvis kannelerade pilastrar.

Vid det norra fönstret har en enkel altarpuppställning anordnats. Bredvid denna sitter sakristians järmbeslagna innerdörr mot väggen. Den sitter fortfarande fäst i sina gångjärn, men golvet har byggts för så att den inte går att stänga.

På den motsatta väggen sitter sakristians ytterdörr i ett stickbågeformat valv. En stor och kraftigt järmbeslagen kista står vid den västra väggen. Över den hänger sju porträtt i ovala förgyllda ramar, troligen från mitten av 1700-talet. I taket hänger en modern liten mässingskrona under en hjulformad taksol.

Läktaren bärs upp av 18 kolonner samt vid ytterväggarna sex halvkolonner. De är samtliga kammålade i beige med röda kapitäl och förgyllda lister. De åtta främsta har mer rikt utformade kapitäl med kvadratisk överdel och dekor i kompositastil.

Barriären är rak, med en utskjutande del över mittgången. Dess speglar indelas av pilastrar och ytan är enkelt men stilfullt profilerad. Grundfärgen är beige med rödbruna speglar, samt förgyllda lister och dekorationer.

Golvet på läktaren är i princip plant och består av oljade brädor. På var sida om orgeln finns fyra rader av öppna bänkar, målade i beige och försedda med grå dynor. Dessa står dock på fyra gradänger och här är golvet mörkt fernissat. Ett genombrutet räcke avgränsar vart kvarter från gången invid orgelhuset.

Orgelhuset är omfattande i storleken och upptar en stor del av läktarens utrymme. Dess bakre del är vitmålad medan den främre, inklusive fasaden, går i beige. Fasaden är imponerande trots sin relativt sparsmakade formgivning. Här finns inslag av nygotik i form av bland annat fyrpassfriser. Färgen är beige med inslag av rött och guld. Spelbordet är vänt ut mot kyrkorummet.

Bakom vapenhusets panelfasad döljer sig en enkel och obehandlad trätrappa. Tornvinden är oinredd med vitkalkade väggar och obehandlade brädor i golv och tak. Här förvaras en stor mängd äldre inventarier från den gamla kyrkan. Det lilla fönstret åt söder släpper in dagsljuset och i taket sitter en modern armatur. På den södra väggen leder en öppen trätrappa upp till nästa rum.

Detta ”mellanrum” är helt oinrett med bristfällig golvbeläggning. Väggarna är helt oputsade. En trappa på söderväggen leder vidare till klocktornet. Där hänger kyrkans tre klockor. På den norra sidan leder ytterligare en trappa upp till den glasade lanterninen.

Interiöra förändringar

I ett protokoll från 1803 anges att interiören skulle som brukligt målas i ”pärlfärg med lister i guld eller gult”. Det är inte klarlagt om så skedde, eller om det nu framtagna mörkare dekorationsmåleriet i bänkdörrarna tillkom då. Det sägs i alla fall vara utfört av Pehr Hörberg, som målade altartavlan till kyrkan.

Inredningen präglas av nyklassicism, men i slutet av 1800-talet försågs kyrkan med en ny altarring och predikstol, båda i en klart nygotisk stil. Likaså byttes de tidigare fönstren ut mot tidstypiska gjutjärnsbågar med färgade glas i överdelen.

Vid restaurering under ledning av arkitekt Paul Boberg 1928 gjordes bänkarna bekvämare med nya sitsar och lutande ryggstöd. Deras fasader målades i en mörkare marmorering och bänkdörrarnas äldre måleri togs fram. I kyrkorummet lades golvet om med ny isolerande trossbotten. Predikstolen flyttades närmare koret.

1954-56 skedde en interiör restaurering under ledning av arkitekt Hans Lindén. Då revs de gamla spisarna ut och ett elektriskt värmesystem intallerades. Innertaket målades mörkblått, takrosetter sattes upp och två nya ljuskronor hängdes därifrån. Taklisten gjordes kraftigare och den övermålade listen kring altartavlan togs fram. Läktartrapporna byggdes in och ett nytt orgelverk installerades av firma Mårtensson, Lund. Innanfönster sattes in. I sakristian tillverkades en ny skåpinredning och innertaket målades rött. Den äldre predikstolen togs fram och konserverades.

1964 fick kyrkan en ny dopfunt.

Altartavlan genomgick en grundlig rengöring och konservering 1994, under ledning av konservator Herman Andersson. Den hade restaurerats flera gånger – på 1860-talet, 1900, 1928, 1956 – men befriades då från gammal fernissa och smuts som gjort den mycket mörk. Samtidigt målades innertaket ljusblått. Det hade tidigare målats vitt, vilket gjorde att de ljusa molntapparna knappast framträdde.

Viktigare inventarier

Den magnifika altartavlan, målad av Virestadssonen Pehr Hörberg år 1800, sägs vara Nordens största och är kyrkans kanske främsta sevärdhet. Bänkdörrarnas målning är troligen även den utförd av Hörberg vid ungefär samma tid.

Kyrkogården

Virestads kyrka står mitt i samhället, invid landsvägen. Kyrkogården omges åt alla håll av en kallmur av tuktade naturstenar. Marken är gräsbevuxen och längs muren löper en krans av äldre lövträd. På den norra sidan av kyrkan förekommer genomgående låga rygghäckar, samt även i ett parti närmast den södra muren. Gravvårdarna står relativt tätt och det förekommer ett flertal grusgravar. Precis norr om sakristian finns två sådana med omgivande låga buxbomshäckar.

Vid den östra murens grind ligger ett litet kvadratisk gravkor med sadeltak. Väggarna är slätputsade och avfärgade i gulvitt. Dess profil framifrån är ovanlig och närmast svampformad. I ett stickbågevalv på den västra sidan sitter en plåtdörr och ovanför den en minnesplatta från 1806 i plåt. I koret vilar prosten Petrus Tiliander samt dennes närmaste. Ett kors i lågre relief pryder gavelröstets puts och taket är klätt med svartmålad plåt.

Vid kyrkogårdsmurens västra grind sitter på utsidan stor huggen, men delvis trasig, sten med inhuggen text och monogram. Den är daterad 1807.

Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning

Virestads kyrka uppfördes år 1800 och präglas helt av tidens enkla nyklassicism. Både exteriör och interiör är rent och symmetriskt utformade med goda proportioner och utan egentliga dekorationer, bortsett från västportens gedigna rusticering. Den är också en av de bäst bevarade nyklassicistiska kyrkorna i länet, med relativt oförändrad exteriör och ovanligt väl bibehållen interiör.

En mindre utbyggnad i form av ett mycket lågt kvadratisk rum fanns tidigare mitt på långskeppets norra sida. Det är oklart i litteraturen när det uppfördes och när det revs, men troligen försvann det i samband med elektrifieringen vid restaureringen 1954-56.

Utbyggnaden tjänstgjorde innan dess som pannrum.

I övrigt utgör taktäckningen den största skillnaden mellan nu och då. Från början var taken spånklädda och enligt uppgift rödtjärade. Dessa byttes 1907 ut mot papp, för att 1924 täckas med kopparplåt. Åtgärden var vanlig för tiden.

1887 byttes fönsterbågarna ut mot de nuvarande i gjutjärn med färgat glas i överdelen, en åtgärd i linje med tidens stilideal. De tidigare fönstren var med största säkerhet av en enklare modell och tillverkade av trä. Men de ”nya” fönstren är förhållandevis rena i utformningen och stör inte det i övrigt strikt klassicistiska uttrycket i exteriören. Inte heller inifrån störs man av förändringen då de senare tillkomna innerbågarna är av traditionell typ och med sina bredare karmar och bågar i trä delvis döljer de yttre.

Interiören går i en nyklassicistisk stil med enkla former och få dekorationer. Kyrkorummet domineras helt av den mycket stora altartavlan, målad av Pehr Hörberg år 1800. Denna är unik inte bara för sin storlek utan också för sin höga konstnärliga kvalitet och för det faktum

att den i motivet faktiskt döljer en dörr, ingången till sakristian. Med Hörbergs anknytning till Virestad är detta en målning av mycket stort kulturhistoriskt värde.

Färgsättningen i kyrkorummet är mycket lyckosam. De varmt bruna, beige och gråa nyanserna är direkt hämtade ur altartavlans kolorit och ger därför en mycket väl samstämd interiör. Detta gäller även de äldre målningarna i bänkdörrarnas speglar, föreställande blommor och växtornament mot rödbrun botten. Dessa antas också vara Hörbergs verk och kan ses som en fingervisning om att kyrkans interiör aldrig från början fick den ljusa och strama färgsättning som var vanlig vid den här tiden. Dagens färgsättning härstammar troligen ända från restaureringen 1928 under ledning av Paul Boberg och ger ett varmt och välkomnande intryck som är värdefullt att bibehålla.

I slutet av 1800-talet tillkom en ny predikstol och altarring i tidstypisk nygotisk stil. De utgör de enda undantagen i den annars helt igenom nyklassicistiska interiören. Dessa är dock neutralt målade i gråa nyanser och inkräftar inte på den i övrigt enkla formgivningen av rummet.

Att Virestad kyrka inte har några egentliga inbyggnader under läktaren bidrar också starkt till intrycket av ett välbevarat och harmoniskt kyrkorum. De synliga raderna av kolonner korresponderar väl med den vackra orgelfasaden och låter ljuset falla in även från de bakersta sidofönstren. Eftersom det är sällsynt bland 1800-talskyrkorna är det av stor vikt att detta förhållande bibehålls och att eventuella framtida krav på separata utrymmen kan tillgodoses på annat sätt än med läktarinbyggnader.

Sammantaget är Virestads kyrka en mycket fin och välbevarad representant för länets nyklassicistiska kyrkor, med stora kulturhistoriska värden i framför allt interiören.

Händelseregister

- 1787 - Ritning för utvidgning av den gamla kyrkan presenteras
- 1795 - Församlingen beslutar om kyrkobygget
- 1797 - Ritning till ny kyrka av Wilhelm Palmroth, ÖIÄ
- 1799 - Bygget inleds
- 1800 - Kyrkan står klar
- 1810 - Tornur installeras i kupor på tornhuven
- 1830 - Kyrkan invigs av biskop Esaias Tegnér
- 1853 - Ritningar till orgelfasad
- 1857 - Orgel av Johan Niclas Söderling, Göteborg
- 1860-talet - Altartavlans restaureras av Bengt Nordenberg
- 1870 - Ny predikstol och altarring
- 1885 - Orgeln renoveras
- 1887 - Fönstren får gjutjärnsbågar med färgat glas i övre delen
 - Värmeugnar sätts in
- 1899 - Torntaket omtäcks
- 1900 - Inre och yttre restaurering
 - Fasadernas puts lagas och avfärgas vit
 - Innerväggarnas puts avfärgas vit
 - Altartavlans av Pehr Hörberg restaureras av målaren Ludvig Frid
- 1907 - Det rödtjärade spåntaket byts mot papp
- 1924 - Taken kläs med kopparplåt
- 1928 - Restaurering under ledning av arkitekt Paul Boberg, Växjö

- Nytt golv med isolerande trossbotten i kyrkorummet
- Bänkarna görs bekvämare
- Bänkdörrarnas ursprungliga måleri tas fram
- Predikstolen flyttas närmare altaret
- Konservator Sven Sundbaum befriar altartavla från gammal fernissa
- Den äldre predikstolen restaureras
- 1944 - Nytt orgelverk av Mårtenssons orgelfabrik, Lund
- 1954 - Nytt bårhus på kyrkogården, ritat av arkitekt Bent Jörgen Jörgensen
- 1954-56 - Restaurering under ledning av arkitekt Hans Lindén, Växjö
 - Fasaderna putsas och avfärgas i vitt
 - Dräneringsdiken grävs runt kyrkan
 - Spisarna tas bort och nytt elektriskt värmesystem installeras
 - Innanfönster sätts in
 - Läktartrappor byggs in
 - Taklisten görs kraftigare
 - Altartavlan konserveras av konservator Olle Hellström, Skara
 - Den gamla predikstolen restaureras
 - Nytt orgelverk av M. Mårtensson, Lund
 - Frismålningar tas fram
 - Övermålad list runt altartavlan tas fram
 - Innertaket målas mörkblått
 - Två nya ljuskronor
 - Takrosetter sätts upp
 - Sakristian förses med ny skåpinredning
 - Sakristians innertak målas rött
- 1964 - Ny dopfont i granit
- 1965 - Koppartak läggs på kyrkan
- 1971 - Bänkarna förses med sittdynor
- 1972 - Altarbord från gamla kyrkan återbördas
- 1977 - Kororgel från Mårtenssons orgelfabrik i Lund invigs
- 1985 - Yttre restaurering
 - Ny puts och avfärgning
 - Ny taktäckning på tornet och norra långhussidan
 - Sockel anordnas
 - Rullstolsramp
 - Nytt elektriskt tornur
 - Nytt och större förgyllt kors på tornspiran
- 1990 - Ny ljudanläggning installeras
- 1994 - Inre restaurering
 - Altartavlan rengörs och konserveras av konservator Herman Andersson
 - Bänkinredningen bättringsmålas
 - Innertaket målas ljusblått
- 1995 - Kormatta av Jonsa Vävtjänst i Tingsryd

Källförteckning

Följande arkiv och litteratur har nyttjats i samband med vårdplansarbetet:

Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm.
Handlingar från Kungl. Byggnadsstyrelsen är inkluderade

Klipparkivet vid Smålands museum: Virestads kyrka

Topografiska arkivet vid Smålands museum: Älmhults kommun, Byggärenden, Virestads kyrka

Karlsson Jan-Åke, *Virestads kyrka – igår och idag*, 1997

Kyrkobyggnader 1760-1860, Del 2 Småland och Öland, Stockholm 1993

Vassi Heidi, red, *Kyrkobyggnader i Kronobergs län*, 1998